

Lilla Edets kommun

kommunen@lillaedet.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Fuxernaskolan F-6 i Lilla Edets kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lilla Edets kommun att senast den **28 februari 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart. Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna och den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande. Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalade brister) samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

Särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Lilla Edets kommun, i egenskap av huvudman för Fuxernaskolan F-6, inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med särskilt stöd vid den aktuella skolenheten.

Åtgärder

- Se till att rektorn säkerställer att de elever som är i behov av särskilt stöd får det särskilda stöd som de är i behov av genom att åtgärdsprogram utarbetas som innehåller konkreta och utvärderingsbara åtgärder för arbetet med det särskilda stödet, så att det framgår på vilket sätt och i vilken omfattning eleven ska få stöd. Elever ska ges särskilt stöd i alla ämnen som eleven är i behov av samt utformas med utgångspunkt i elevens utbildning i sin helhet. Det ska vidare framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen (3 kap. 7- 12 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet (2010:37), Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att det i beslut om särskild undervisningsgrupp framgår i vilken omfattning samt vilka ämnen som åtgärden avser (3 kap. 9-11 §§ skollagen samt 31-33 §§ förvaltningslagen [2017:900]).

Bakgrund

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn vid Fuxernaskolan F-6. Tillsynen har omfattat områdena trygghet och studiero, extra anpassningar och särskilt stöd samt att det i utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. Skolinspektionens utredning har genomförts genom att skriftligt underlag har begärts in och granskats, observationer på aktuell skolenhet har genomförts samt genom elevsamtal och intervjuer med lärare, elevhälsa och skolans rektor som både har genomförts på plats på skolan den 26 oktober 2021 och på distans den 27 oktober 2021.

Skolinspektionens bedömning och utredning

Särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Fuxernaskolans arbete med särskilt stöd för eleverna i årskurs F-6. Tillsynen visar att det finns brister i de särskilda stödåtgärder och åtgärdsprogram som utarbetats för enskilda elever då åtgärder i flera fall inte fullt ut omfattar konstaterade behov samt att det i flera fall saknas konkreta beskrivningar av hur stödet ska ges och åtgärdernas omfattning och innehåll. Ovanstående brister innebär att det finns en otydlighet kring vilket stöd som faktiskt ges och att elever riskerar att inte få det stöd som de är i behov av. Det saknas därmed också möjlighet att i det praktiska arbetet kring elevers stöd utgå från åtgärdsprogrammen och eventuella andra beslut om särskilda stödåtgärder. Det i sin tur kan innebära svårigheter med att på ett tydligt och konkret sätt följa upp de beslutade åtgärderna vilket i förlängningen kan leda till att åtgärder som inte motsvarar elevens behov kan fortgå under lång tid.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt

eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Det är viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i åtgärdsprogrammet. Om en elev har behov av regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne kan det t.ex. anges att eleven ska undervisas av en speciallärare i det ämnet, hur många timmar per vecka det ska ske samt om denna undervisning ska ske utöver ordinarie undervisning i det aktuella ämnet eller i stället för den ordinarie undervisningen. Att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels därför att åtgärdsprogrammet är ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om de är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt för att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas (prop. 2013/14:160 s. 29).

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp som de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens tillsyn framgår att det finns en otydlighet i dokumentationen och utformningen av det särskilda stödet på skolan.

Inför tillsynen har Skolinspektionen begärt in en förteckning över elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen under höstterminen 2021. Förteckningen beskriver bland annat vilka elever bland dessa som har extra anpassningar och vilka elever som utretts för särskilt stöd och/eller har dokumenterade åtgärdsprogram. Av förteckningen framgår att 50 elever riskerar att inte nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen när dokumentationen begärdes in inför intervjutillfället i oktober 2021. Av dessa har en elev inte några extra anpassningar och det är nio elever totalt som har beslutade åtgärdsprogram och fem elever som har pågående utredningar.

Av den dokumentation och de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår flera exempel på otillräckliga eller otydligt formulerade åtgärder avseende när stödet ska ges samt stödets omfattning och innehåll. Exempelvis framgår att en elev

”ges möjlighet till mer undervisning i Fuxernaskolans ”studio” som erbjuder ett mindre sammanhang...” eller att ”eleven ges möjlighet att träna läsning med speciallärare”. I ytterligare ett åtgärdsprogram anges att ”eleven ges viss möjlighet till enskilt arbete med vuxen i en annan miljö...”. Vad gäller en elev, som riskerar att inte nå kunskapskraven i engelska, svenska och matematik så har åtgärderna studion, extra vuxenstöd och tät samverkan med hemmet beslutats i upprättat åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogrammet framgår att undervisningen i studion benämns ”omfattning beroende av elevens behov”. Det framgår dock inte av dokumentationen på ett konkret sätt hur dessa stödåtgärder är kopplade till elevens behov av stöd i de ämnen där eleven riskerar att inte nå kunskapsmålen. Lärare uppger i intervjun att en del åtgärder i åtgärdsprogrammen kan upplevas som vaga utifrån att det görs muntliga överenskommelser, vid exempelvis uppföljningar av åtgärdsprogram och att det alltid skrivs ner i protokollet från mötet även om det inte specifikt antecknas i elevens aktuella åtgärdsprogram.

Av de fem åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av har tre elever den särskilda stödåtgärden studion. Lärare, elevhälsa och rektor beskriver i intervjuerna studion som en särskild undervisningsgrupp som startades i början på vårterminen 2021. Rektor och specialpedagog beskriver i intervjuerna gruppen som en lugnare plats med mer vuxenstöd för eleverna. Elevhälsan och rektor beskriver även i intervjuerna att det är elevassistenter som arbetar i studion under hela den tid som eleverna är där. De uppger också att klasslärare har vissa lektioner, eller en till en undervisning, med de elever från klasslärarens klass som har största delen av sin undervisning i studion. Det framgår dock inte av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av att/om elever får enskild undervisning i studion samt vilka ämnen eller tid detta skulle gälla. Det finns inte heller några beslut om enskild undervisning för någon av de elever vars dokumentation Skolinspektionen har tagit del av.

Elevhälsan beskriver vidare i intervjun att de flesta eleverna som får sin undervisning i studion har merparten av sin undervisning där, men undervisning med sin ordinarie klass i de praktiska och/eller estetiska ämnena. Detta framgår dock inte av alla beslutade åtgärdsprogram eller på ett tydligt och konkret sätt i besluten om särskild undervisningsgrupp. I ett elevexempel framgår det i dokumentationen att eleven riskerar att inte nå kunskapskraven i ämnena idrott, matematik, engelska, svenska som andraspråk, NO, SO, teknik och musik. För den eleven anges det i beslutet om särskild undervisningsgrupp enbart att eleven har merparten av undervisningen i studion och läser vissa praktiska ämnen med sin ordinarie klass. I ett annat beslut framgår att den eleven ges undervisning i studion men att eleven ges ”möjligheten att arbeta tillsammans i ett större sammanhang med resten av klassen”. Det framgår således inte på ett tydligt och konkret sätt hur skolan har agerat kring elevernas behov av åtgärden studion vad gäller ämnen, omfattning och tidsperiod.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom verksamheten vid Fuxernaskolan F-6 inte uppfyller författningarnas krav finns skäl att förelägga Lilla

Edets kommun, som är huvudman för Fuxernaskolan F-6, att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov och utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

På Skolinspektionens vägnar

X Fredrik Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Fredrik Johansson

Fredrik Johansson
Beslutsfattare

X Alice Odéen

Föredragande

Signerat av: Alice Odéen

Alice Odéen
Föredragande

I beslutet har även utredaren Eva Hansson deltagit.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se